

УДК 785.16.

*Лілія Пасичняк –
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри народних інструментів
і музичного фольклору Прикарпатського
національного університету ім. В. Стефаника
(Івано-Франківськ)*

РЕГІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА НАРОДНОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МУЗИКУВАННЯ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ПРИКАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ)

У статті проаналізовано регіональні особливості народно-інструментальної традиції Прикарпаття на прикладах сольної та ансамблевої форм її побутування.

Ключові слова: народна інструментальна традиція, «троїста музика», весільний обряд, коляда, лірницька традиція, похоронний обряд.

Лілія Пасичняк

Региональная специфика народно-инструментального музицирования в Украине (на примере Прикарпатского региона). В статье проанализированы региональные особенности народной инструментальной традиции Прикарпаття на примерах сольной и ансамблевой форм её функционирования.

Ключевые слова: народно-инструментальная традиция, «тройственная музыка», свадебный обряд, коляда, лирничья традиция, похоронный обряд.

Liliya Pasichniak

A Regional Specific of Folk Instrumental Performing Art in Ukraine (on the Example of the Precarpathian Region). In the article the regional features of folk instrumental tradition of Precarpathian are analysed on examples solo and ensemble forms of her functioning.

Key words: folk instrumental tradition, «the music for trio ensemble», wedding ceremony, Christmas ceremony, lyre tradition, funeral ceremony.

Постановка наукової проблеми та її значення. У період сьогодення культура українського народу визначається поліетнічністю його соціуму. Одним із пріоритетних напрямів українського музикознавства стають етнокультурні дослідження. Регіональна специфіка побутування культури в досліджуваному регіоні виявляє себе в збереженні для нащадків унікальних пам'яток фольклору, обрядової культури, неабияке місце в якій посідає народна інструментальна традиція.

Аналіз останніх досліджень. Традиції народного інструментального музикування на Прикарпатті стали предметом вивчення етноінструментознавства на початку ХХ ст. Першим дослідженням у цьому напрямі є праця В. Шухевича «Гуцульщина» (1902 р.) [33]. Серед його послідовників – українські, зокрема Г. Хоткевич

[30], А. Гуменюк [7], В. Гошовський [5], А. Іваницький [8], І. Мацієвський [12–14], С. Грица [6], Б. Яремко [34, 35], М. Хай [27, 28], Л. Кушлик [9], Л. Черкаський [31], Н. Супрун-Яремко [22], російські – К. Вертков, Г. Благодатов, Е. Язовицька [2] та польські науковці С. Кондрацький [37], С. Мерчинський [38], К. Мошинський [39]. Особливості народного інструментального музикування в Україні на етнорегіональному рівні розглядають у своїх дослідженнях З. Булик, Г. Дем'ян [1], І. Мацієвський [14], М. Хай [27], Б. Яремко [35, 36], Б. Водяний [3], І. Федун [26], Л. Кушлик [9, 10], Л. Сабан [19], Б. Луканюк [11], В. Шостаק [32], В. Нолл [15], В. Ярмола [36], П. Терпелюк [23], М. Черепанин [30], Ю. Волощук [4], Л. Пасічняк [16–18], І. Судомир [21]. Новою формою наукового осмислення й популяризації інструментальної народної музики є заснування та організація багатьох фольклорних фестивалей, конкурсів в Україні, а особливо на Прикарпатті, де можна почути солістів-виконавців на народних інструментах, ансамблі, оркестри народних інструментів¹. Однак ще на сьогодні у вивченні унікального феномену збереження Карпатської інструментальної традиції є питання, які потребують ґрунтовних наукових досліджень. Саме в цьому контексті визначається актуальність теми пропонованої статті.

¹ Зокрема, Міжнародний гуцульський фестиваль (м. Вишняця, смт Путила Чернівецької обл.; смт Печеніжин (Коломийський р-н), м. Коломия, м. Косів, смт. Верховина, м. Яремче, м. Надвірна Івано-Франківської обл.; м. Рахів Закарпатської обл.), Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль «Коломийка» (с. Корнич, смт Печеніжин Коломийського р-ну, м. Коломия), Міжрегіональний фестиваль української народної пісні, музики і танцю «Дністрові зорі» (м. Городенка Івано-Франківської обл.; м. Заставна Чернівецької обл.; м. Заліщики Тернопільської обл.), Обласний фестиваль сімейної та родинної творчості «Родинні скарби Прикарпаття» (смт Богородчани), Обласний фестиваль оркестрів народних інструментів «Кобзареві струни» (смт Рожнятів, м. Коломия Івано-Франківської обл.), Міжнародний фолк-рок-фестиваль «Бойківська ватра» (смт Рожнятів, смт Брошнів-Осада, с. Осмолода Івано-Франківської обл.; м. Рава-Руська, м. Турка Львівської обл.), Етнофестиваль «Полонинське літо в Карпатах» (с. Верхній Ясенів Верховинського р-ну), Обласний фестиваль аматорського мистецтва «Покутські джерела» (м. Снятин, м. Тлумач, м. Городенка Івано-Франківської обл.), Міжнародний фестиваль етнічної музики та лєндарту «Шешори» (с. Шешори, Косівського р-ну), Міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України «Родослав» (м. Івано-Франківськ), Обласний фестиваль-конкурс дитячих оркестрів народних інструментів (м. Косів), Регіональний фестиваль гуцульських трієстих музик ім. Могура (смт Верховина), Міжнародний фестиваль українського традиційного мистецтва «Етнореволюція «Космацький Великдень» (с. Космач Косівського р-ну) та ін.

Формулювання мети та завдань статті. Мета дослідження – проаналізувати регіональні особливості народно-інструментальної традиції Прикарпаття на прикладах сольної та ансамблевої форми побутування. Пріоритетними у вивченні обраної проблематики можна окреслити такі **завдання**: дослідження основних сфер побутування народного інструментарію, вивчення специфіки його використання в календарних та сімейно-побутових святах, обрядах.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. На території Прикарпатського регіону впродовж багатьох століть формувалася традиційна культура трьох етнографічними групами карпатських українців – гуцулами, бойками й лемками, а також корінними мешканцями Опілля й Покуття. Очевидним є той факт, що спільною рисою для інструментальної культури означених етносів є праслов'янське коріння. А також незаперечними є іншоетнічні впливи, у результаті яких переплелися культури різних народів.

Народне інструментальне музикування Прикарпаття є своєрідним феноменом збереження традиційної культури України на регіональному рівні. Найбільш показовою, дослідженою й на сьогодні збереженою завдяки творчій діяльності носіїв усної традиції (лідери-музиканти, майстри музичних інструментів, творці інструментального обрядового фольклору), фольклористичній діяльності багатьох ентузіастів-професіоналів, організаторів різноманітних фольклорних фестивалів, дослідників-етноорганологів, композиторів, керівників професійних колективів є *традиція народного інструментального ансамблю «троїста музика»* (капела, музика – на Гуцульщині; весільна капела, музики, музиканти, капела, гудаки, гусяліші, банда – на Бойківщині, клезмери – на Бойківщині, Гуцульщині, Опіллі, «троїсті музики» – на Покутті).

Традиційними музичними інструментами гуцульської весільної «капели» українські етноорганологи вважають скрипку, цимбали, бубен (барабан із тарілкою, або ще його називають двобічний перетинковий бубен). Можна зустріти й інші склади так званих ансамблів «троїстих музик»: скрипка, сопілка, цимбали, бубон; використовують інші струнні – двострунний, триструнний, чотириструнний бас, басолю, контрабас; ударні – барабан, решітка з дзвіночками (рхтячками – на Бойківщині), або тарілочками (у Калу-

ському районі (Бойківщина) такої будови інструмент називають тамбурин). Серед названих музичних інструментів скрипка, на думку українських дослідників-етноорганологів, є провідним традиційним музичним інструментом українців, а особливо на теренах Прикарпаття. В особі скрипаля поєдналися ролі диригента, керівника ансамблю, адміністратора, учителя, віртуоза-виконавця першої партії, автора інструментальних композицій, майстра інструментів, мольфара, християнина. І навіть назви ансамблів сам народ у більшості випадків пов'язує з ім'ям, прізвищем або прізвищем скрипаля, наприклад капела Могура (Василя Грималюка, Верховинський район).

Основним середовищем побутування ансамблю «троїстих музик» на Прикарпатті є *весільний обряд*. У сучасних умовах Галицької Гуцульщини (на території Івано-Франківської області) серед обрядів гуцульського весілля є низка обов'язкових, які супроводжує інструментальна музика: бервінкова «лежели берви бервінкові» (головна весільна гуцульська співанка, із якої починається весілля); «зачінанне», коли дружки й дружки прикрашають весільне деревце, а їхній спів обрядових гуцульських пісень супроводжує скрипаль; пригра до обрядових весільних ладкань; марші на привітання весільних гостей; перше весільне застілля супроводжується веселою гуцульською музикою та обрядовими весільними піснями; традиційні танці (гуцулка, коломийка, аркан, «голубка», «микитка») під час весілля виконують «троїсті музики», для сучасних (полька, вальс, фокстрот, краков'як) – застосовують електронні музичні інструменти (гітару електричну, ударну установку, електронні клавішні інструменти). У неділю по дорозі від церкви додому весільна процесія співає весільні пісні під супровід «троїстих музик». Під час обряду «Повниці», коли обдаровують молодих грошима, продовжується застілля, звучить жива весільна музика. Звучить «музика» і виконуються обрядові пісні під час обряду «Завивання молодої». Найбільш збережені традиції весільного обряду та участь у ньому ансамблю «троїстих музик» (фуярка або сопілка, скрипка, цимбали та бубон) у селі Космач Косівського району Івано-Франківської області.

Також подібні ансамблі обслуговують різноманітні календарно-обрядові та сімейно-побутові свята, обряди: «коляду», «Йордань», христини, дні народження, «посвячення хати», вечорниці,

молодіжні танці, проводи пастухів і худоби на літні пасовиська. Звичайно, сьогодні в умовах полікультурного середовища цей ансамбль можна почути й на концертній сцені (фестивалі, конкурси автентичного, аматорського, професійного мистецтва; концертні установи – філармонії, народні доми, палаци культури) в численних записах у вигляді касет, дисків, відео.

Із появою духових інструментів в ансамблі троїстої музики (традиції пастушої культури – сопілки, флуєрки; кріпацькі ансамблі, оркестри – XVII – перша половина XIX ст. – кларнета, труби, флейти, тромбона; новітні традиції народного інструментального виконавства XX ст. – гармошки, баяна, акордеона, саксофона) відбулося значне посилення звучання. Зі свого боку, виникла необхідність у врівноваженні за рахунок загального розширення складу. Струнну групу доповнили кобза, бандура, альт, віолончель, контрабас. Неминучим став процес інтегрування фольклорної традиції в професійне мистецтво в силу історико-суспільних обставин досліджуваного регіону (поширення культури «мас» – розширення кількісного складу ансамблів; введення нових інструментів). Зокрема, у другій половині XX ст. на теренах Прикарпаття прослідковуємо трансформацію ансамблю «троїстих музик» в *народний аматорський оркестр народних інструментів*.

Відомі не тільки в Україні, але й за кордоном оркестри народної музики під орудою народного артиста України П. Терепелюка в Косові, Коломиї («Гуцулія»), Івано-Франківську («Рапсодія»), Києві (Національного оркестру України, сьогодні кер. – народний артист України, професор Віктор Гуцал). Неодноразово з концертною програмою виступав у мистецьких програмах всеукраїнського телебачення Косівський оркестр гуцульських народних інструментів під керівництвом скрипаля-віртуоза, талановитого композитора, заслуженого працівника культури України Дмитра Біланюка (сьогодні кер. – скрипаль-віртуоз Андрій Ткачук). Неабиякою популярністю на Прикарпатті, в Україні та за її межами користуються сучасні **муниципальні оркестри народної музики**: «Рапсодія» ЦНД м. Івано-Франківська (кер. – заслужений артист України Любомир Никорак), «Аркан» Надвірнянського РБК (кер. – заслужений артист України Сергій Орел); **муниципальний оркестр народних інструментів «Гуцулія»** районного центру КОР і НТ м. Коломиї (кер. Микола Ковцуняк).

У фольклорному середовищі розширений склад «троїстої музики» іноді називають «велика музика», наприклад, ансамблі Шкапів – декількох сімей Минайлуків із с. Білоберезка на Черемоші, капела Пантелюка² з Устерік, інструментальна капела братів Стринадюків із с. Замагора Верховинського району та ін.

Слід виокремити ще одну особливість функціонування та творчості гуцульських капел – це *фольклорно-інструментальна традиція сімейних ансамблів «троїстих музик»*³. Однією з найстарших генерацій весільних музикантів (від середини XIX ст. до 1914 р.) вважається сімейство Варваруків (с. Космач, Косівський р-н). У покутьському селі Попельники Снятинського району користується неабиякою популярністю ансамбль «троїстих музик» братів Ватаманюків: Василь (бубон), Роман (скрипка, сопілка, саксофон), Іван (цимбали, труба), створений 1956 р. Всесоюзною фірмою «Мелодія» випущено грамплатівку, куди увійшли «Полька», «Гуцулка», весільні мелодії. Брати Ватаманюки грали на весіллях, у сільському будинку культури, на фестивалях, акомпанували сільському хорові. Вони освоїли «кютну традицію». У репертуарі ансамблю – вальси, польки, ліричні пісні, пісні українських композиторів, гуцульські пісні й наспіви, танцювальні мелодії.

Варто зазначити про організацію ансамблів «троїстих музик», гуцульських капел у складі *фольклорно-етнографічних ансамблів, театральних труп*. Улітку 1987 р. з музикантів села Прокурава було створено інструментальну групу фольклорно-етнографічного ансамблю «Барви Карпат» (ств. 1983 р., кер. Петро Гуцуляк) у складі 4-х скрипок, сопілки, цимбалів, бубна (кер. Василь Гера-

² У січні 1977 р. професор І. Машівський здійснив запис танцю «Козачок» на гуцульському весіллі в с. Устеріки Верховинського району Івано-Франківської області у виконанні капели Миколи Пантелюка (1932 р. н., скрипка); Петро Івасюк (1942 р. н., флуерка), Василь Випрійчук (1945 р. н., береза), Микола Матаржук (1950 р. н., баян), Василь Гавришук (1945 р. н., цимбали), Василь Шарговський (1953 р. н., труба), Василь Янушевський (1948 р. н., тромбон), Микола Випрійчук (1925 р. н., бубен).

³ Серед родинних «весільних капел» другої половини XX ст. – брати Василь (скрипка) і Микола (цимбали) Мартишукі (с. Снідавка, Косівський р-н); весільна капела у складі: скрипаль Петро Терпелюк, сопілка-віртуоз Василь Попадюк, цимбаліст – рідний брат П. Терпелюка Василь, бубніст – Іван Майданський (с. Шепарівці, Коломийський р-н); скрипаль-віртуоз Василь Сметанюк (Гуцул) з братом Іваном (цимбаліст), сопілкар Юрко Луцак (Левунек) (с. Печеніжин, Коломийський р-н); родини Тафійчуків (с. Буковець, Верховинський р-н); брати Палагнюки (с. Шепіт, Косівський р-н); родини «Дудчків» (с. Мишин, Коломийський р-н) та ін.

сим'юк). «Танцювальні номери у виставі супроводжувалися блискучим звучанням оркестрової капели, до складу якої входили...скрипка, цимбали, флюяра, тилинка, дуда, трембіта, дримба. Сам Хоткевич був добрим скрипалем і часто виконував спільно з капелою запальні гуцульські мелодії», – наводить яскравий приклад функціонування гуцульської капели у Гуцульському художньо-етнографічному театрі (с. Краснопілля) професор Мирон Черепанин [30, 35–36].

На теренах Галичини з кінця XVIII ст. до першої половини XX ст. у великих містах, таких як Львів, Станіславів існували штетлі, так звані поселення напівміського типу з переважаючою кількістю єврейського населення, де головними носіями народної музики були *клезмери* (єврейські народні музиканти, які мандрували селами і містечками; 3–5 виконавців; мали свої спілки, соціальне забезпечення, власну мову; грали на весіллях, балах, святкових гуляннях, ярмарках). «Дивовижну пальцеву техніку й техніку смичка» клезмери переймали в усній формі (від батька до сина, безпосередньо в середовищі – на українських та єврейських весіллях). Із кінця XIX ст. помітним стає явище професіоналізації клезмерів: у навчальному процесі поряд з усною традицією, спостерігається використання музично-теоретичних посібників [21].

Інструментальні зміни, які відбулися в ансамблі «троїстих музик» українців у XIX ст., торкнулись і творчості клезмерів. Так, на початку XX ст. у складі капели клезмерів були поширені такі інструменти: скрипка, альт, віолончель, котрабас, кларнет, флейта, труба, тромбон, валторна, барабан. Однією з найвідоміших у 30-х рр. XX ст. галицьких родинних клезмерських капел була капела Герша Кляйнмана (дві скрипки, бас, кларнет, барабан, цимбали) з Перемишлян. Серед близько 20 міст і штетлів, які вони обслуговували – м. Рогатин Івано-Франківської області [21]. «Репертуар клезмерів мав три основні напрямки: перший – власні фантазії, імпровізації клезмерів; другий – мелодії неєврейського походження, найулюбленішими з яких були молдавські й українські (наприклад фантазії на тему української народної пісні «Їхав козак за Дунай», «Чумак»); третій – єврейські народні світські й релігійні пісні», – стверджує молодий науковець Іванна Судомир [21, 200].

До сьогодні на теренах Галицької Гуцульщини збереглися окремі традиції *пастушої культури*. Із приходом радянської влади після 1939 р., поширилася «стародавня традиція» проведення громадського свята «полонинського ходу» (свята першого вигону худоби весною на Георгія або Святого Юрія) з обов'язковою участю «пастухів-потребачів». Традиція трембітання збереглася в селах Голови, Верхній Ясенів, Грабовец, смт Верховина (Верховинський район), у селах Брустури, Шепіт, дещо слабше – у селах Річка і Космач (Косівський район) – всі Івано-Франківської області. Традиційними інструментами сольного музикування досліджуваного середовища побутування вчені-етноінструментознавці вважають карпатську флюяру, дводенцівку, дуду (волинку). Ансамблеві поєднання інструментів пастушої культури доктор мистецтвознавства І. Мацієвський окреслює таким чином: флюяра з флуеркою або свистковою флейтою-сопілкою; бурдонне двоголосся пастуших труб-трембіт, рогів або лігав [13].

На Західній Україні популярними пісенними жанрами весняно-го обрядового циклу вважають гаївки, ятілки. У фольклорному середовищі – це виключно зразки акапельного виконавства. *Гаївки* у виконанні професійно-народних колективів в умовах сцени (фестивалі, огляди-конкурси, районні звіти) звучать з інструментальним супроводом. На другий день Великодніх свят («волочівний понеділок») «ходять від досвіта парубки по хатах за писанками... У хаті звичайно угощують їх, а коли їх та дівчат назбирає ся більше, – гуляють при скрипці... Сполудня того дня сходить ся молодіж на музику звичайно коло якоїсь хати», – описує Пасхальний обряд В. Шухевич у розвідці «Гуцульщина» [33]. Традиційним у святкуванні Великодня на Гуцульщині було й дитяче інструментально-ансамблеве музикування. Зокрема, діти, бігаючи навкруги церкви, супроводжували ігри-маївки грою на дерев'яних торохавках та деркачах. На Провідну неділю після Великодня дівчата біля церкви грали на тилинках.

Вплив східнохристиянської обрядовості на усну інструментальну культуру Прикарпаття прослідковуємо у *дзвонарському мистецтві*. Народне інструментальне музикування, окрім календарно-побутової традиції, виробило своєрідні форми музикування під час церковного обряду Богослужіння, зокрема сумісне викорис-

тання дерев'яних клепал і дзвонів (недільні, святкові служби, денні, вечірні, весілля, похорон тощо). Поєднання різдвяного закликун трембіт і рогів колядників з перегрою церковних дзвонів дорогою від церкви до господарських угідь ще раз переконує нас у синкретизмі рис давнього інструменталізму на Івано-Франківщині. У селі Молодятин Коломийського району фольклористом М. Тимофіївим⁴ було зафіксовано використання довбаного калатала у Великодню п'ятницю під час виносу плащаниці і траурного ходу навколо церкви.

На Прикарпатті, за висновками доктора мистецтвознавства М. Хая, побутувала *лірницька традиція* Покуття, Опілля, Гуцульщини. Зі слів відомого на Гуцульщині виконавця на багатьох гуцульських автентичних інструментах Михайла Тафійчука (с. Верхній Буковець Верховинського району; скрипка, дуда, сопілкові, ліра, багато з яких він і сам виготовляє) дізнаємося, що до кінця 70-х рр. ХХ ст. лірницьку традицію на Гуцульщині підтримував глибоко релігійний путильський лірник Гинцар Дмитро (Чернівецької обл.). У його репертуарі переважали православні набожні пісні, духовні вірші й псалми. Окрім співу біля церкви, лірників можна було почути на весіллях, похоронах, сільських забавах (у репертуарі – козачок, гуцулка, аркан, полька, румунські танці, сороміцькі пісні). Саме традицію гри на лірі М. Тафійчук, будучи ще школярем, перейняв у Д. Гинцара, якого він почув біля церкви у с. Верхній Ясенів.

Особливу популярність під час святкування різдвяних свят на території Галицької Гуцульщини отримали «хлопські» коляди, виконувані гуртом чоловіків (10–12 колядників), на чолі з ватажком – «березою», з музикантами (головна роль – скрипалю), танцюристами й «плесакантами». Народна традиція дає змогу колядникам супроводити коляду скрипкою, трембітою, рогом, дзвіночками (діти-«пастушки» в Святу Ніч), дрімбою⁵. Під час святкування Дру-

⁴ Михайло Тимофіїв – лауреат багатьох музичних конкурсів, член Коломийського осередку Наукового товариства імені Шевченка, відмінник освіти України, заслужений майстер народної творчості України, чудовий музикант, фольклорист, у творчості якого відображене вдале поєднання фольклорної (усної) та професійної (нотної) традицій музикування Прикарпаття на сучасному етапі.

⁵ У 1971 р. в с. Шепіт Косівського району Івано-Франківської області професором І. Мацієвським було здійснено запис вступу до хору колядників на двох трембітах у ви-

ного Святого вечора (18 січня) гуцули у с. Мишині на Коломийській Гуцульщині з особливою урочистістю щедрують разом із музиками. Прадавньою традицією закінчення Коляди на Гуцульщині вважається розколяда⁶, яку також супроводжує інструментальна музика.

Досліджуючи наукову спадщину знаного музикознавця у галузі фольклористики Я. Бабинського, кандидат мистецтвознавства, професор Наталія Толошняк зазначає, що «крім маланкових пісень, зустрічаємо в покутській «Маланці» <...> також інструментальну музику <...> Якщо у «Вертепі» виконання пісень є акапельним, то в «Маланці» неодмінно присутній музичний супровід. Він може бути різним – від акордеона чи баяна до невеликого ансамблю, що налічує три, чотири, іноді п'ять виконавців. Обов'язковими інструментами є: скрипка, баян (акордеон), духовий (кларнет, труба), бубон, іноді цимбали. Дещо багатшою на музичний супровід є «Маланка» з передгірської частини Покуття – правий берег Пруту. Тут очевидним є вплив гуцульської інструментальної традиції, що проявляється в інструментарії та виконавській манері» [25, 69].

Із давніх часів жителі Карпат звуками трембіти інформували про народження або смерть людини, повернення з полонини пастухів, про якісь важливі події. На похорон використовувалося від одного до 4-х інструментів (дуєт дідиків, флоера, трембіта). «Коли ховали праведника, грала флоера, грішника – дутка (волинка) або скрипка. За традиційними народними поглядами цього краю, «трембіту й флоєру вігадав Бог, скрипку – чорт <...> На великих погребіннях <...> могли грати біля гробу 10 трембітарів і декілька

конанні Миколи Габорака (52 роки) і Миколи Словака (34 роки). У 1972 р. в с. Верхній Ясенів Верховинського району Івано-Франківської області професором І. Мацієвським було здійснено запис ритуальної хороводної пісні «Круглек» на Різдво у виконанні Михайла Гаджука (спів, 40 років) і Михайла Нечая (дримба, 45 років), II варіант – дані запису ті ж самі, тільки в інструментальному варіанті: М. Гаджук (флуєрка) і М. Нечай (дримба).

⁶ Добрий знавць Гуцульщини Микола Савчук так описує це дійство: «Особливо популярна традиція розколяди у с. Мишині, що на Коломийській Гуцульщині. Тут на п'ятьох кутках водночас чотири чи п'ять субот поспіль окремо молодь, а окремо газди роблять розколяду. Причому, з музиками. Отож водночас грає 10 капел гуцульських музик. І хоч Мишин славиться музиками, іноді доводиться запрошувати їх з межівних сіл» [20, 17–18].

флюористів – як на довгих, так і на середніх флюорах», – зазначає професор І. Мацієвський [14, 120]. Вчені-етноінструментознавці зафіксували також використання в похоронному обряді гуцулів індивідуального інструмента дримби (язичково-щипковий ідіофон) [24, 163].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Підводячи підсумки, можна констатувати, що усвідомлення важливої ролі інструменталізму в традиційному сільському середовищі через збереження традиції мисливсько-пастушого господарства, календарних та сімейно-побутових обрядових дійств дає підстави зрозуміти домінантність народного інструментального музикування в традиційній духовній культурі Прикарпаття. *Регіональна специфіка функціонування народно-інструментального музикування на Прикарпатті полягає в безперервності народної інструментальної традиції як синкретичного феномену з часів її появи й до сучасності.* Синкретизм проявився в наступному:

- різноманітності форм інструментальної музики;
- синтезі «слухової» (фольклорної) та «нотної» (професійно-академічної) традицій побутування народного інструментального мистецтва;
- формуванні репертуару як відображення функціонування традиційної музичної культури українців у триєдності інструментального, хореографічного й вокального видів творчості (особливо у весільному та колядницькому обрядах);
- співіснуванні традиційних і «новітніх» інструментів;
- триєдності факторів «твір-інструмент-виконавець», які визначили музично-стильову специфіку інструменталізму кожної етнорегіональної спільноти Прикарпаття (гуцули, бойки, лемки, корінні мешканці Покуття та Опілля), її «етномузичний обрис» (визначення І. Мацієвського), який виразно прослідковуємо у народній обрядовій культурі, трудовому календарі й ін.

Подальші перспективи розвитку народно-інструментальної культури Прикарпаття, як у якості автентичного фольклорного зразка, так і видозмінених сучасних форм виконавства, убачаємо в справжньому пієтеті до фольклору та в збереженні традицій, їх популяризації та ґрунтовному науковому дослідженні.

Список використаної літератури

1. Булик З. В. Народні музичні інструменти / З. Булик, Г. Дем'ян // Бойківщина. Історико-етнографічне дослідження. – К. : Наук. думка, 1983. – С. 265–269.
2. Вертков К. А. Атлас музикальних інструментов народов СССР / К. А. Вертков, Г. И. Благодатов, Э. Э. Язовицкая. – М. : Музыка, 1975. – С. 48–60.
3. Водяний Б. О. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблема еволюції традиційних форм музикування : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.02 – Музичне мистецтво / Б.О. Водяний. – К., 1993. – 19 с.
4. Волощук Ю. Проблеми функціонування традиційного виконавства Гуцульщини у сучасному урбанізованому середовищі: на матеріалі творчості скрипаля Петра Терепелюка / Ю. Волощук // Етнокультурні процеси в українському урбанізованому середовищі ХХ століття : зб. наук.-теор. ст. за матеріалами міжнар. наук.-теор. конф., 22–23 квіт. 2004 р. – Вип. 2. / [гол. ред. С. П. Павлюк]. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2004. – С. 252–256.
5. Гошовський В. Л. У истоков народной музыки славян: Очерки по музыкальному славяноведению / В. Гошовський. – М., 1971. – 304 с.
6. Грица С. Проблеми репрезентації фольклору на святі народної творчості / С. Грица // Трансмісія фольклорної традиції: Етномузикологічні розвідки. – Київ ; Тернопіль: Астон, 2002. – С. 205–217.
7. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти / А. Гуменюк. – К. : Наук. думка, 1967. – 244 с.
8. Іваницький А. Український музичний фольклор: підруч. для вищ. навч. закл. / А. Іваницький. – Вінниця : Нова кн., 2004. – 320 с.
9. Кушлик Л. Народні музичні інструменти в календарних обрядах на Гуцульщині : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [«Традиційна музика Карпат: Християнські звичаї та обряди (до 2000-річчя Різдва Христового присвячується)». – Надвірна, 10–11 берез. 2000 р. / [упоряд. Б.-Ю. Янівський, В. Коваль]. – Івано-Франківськ ; Надвірна, 2000. – С. 54–60.
10. Кушлик Л. Новознайдени музичні інструменти на Бойківщині / Л. Кушлик // Традиційна народна музична культура Бойківщини. – Львів : [б. в.], 1996. – С. 28–33.
11. Луканюк Б. Інструментальна музика єврейського весілля на Гуцульщині / Б. Луканюк // Родовід. – 1995. – Ч.11. – С. 15–19.
12. Мацієвський І. Жанрові угруповання української традиційної інструментальної музики / І. Мацієвський. – Львів : [б. в.], 2000. – 26 с.
13. Мацієвський І. Троїста музика (До питання про традиційні інструментальні ансамблі) / І. Мацієвський // Ігри та співголосся. Контонація. Музикологічні розвідки. – Тернопіль : Астон, 2002. – С. 95–111.
14. Мацієвський І. Християнське та етнотрадиційне в інструментальній музичній культурі народів Карпат: взаємозв'язки та антиномії: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [«Традиційна музика Карпат: Християнські звичаї та обряди (до 2000-річчя Різдва Христового присвячується)». – Надвірна, 10–11 берез., 2000 р. / [упоряд. Б.-Ю. Янівський, В. Коваль]. – Івано-Франківськ ; Надвірна, 2000. – С. 5–12.
15. Нолл В. Старі сільські музиканти на Україні / В. Нолл // Родовід. – 1990. – Ч.1. – С. 37–41.
16. Пасічняк Л. Музичні інструменти сучасних гуцульських ансамблів / Л. Пасічняк // Український народний музичний інструментарій: історія, теорія і методи дослідження: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. до 40-річчя колекції українських народних музичних інструментів Музею театрального, музичного і кіномистецтва України. – К. : ДАКККиМ, 2009. – С. 158–161.

17. Пасічник Л. Оркестр «Рапсодія»: виконавський феномен народно-інструментального мистецтва Прикарпаття / Л. Пасічник // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Вип. XV–XVI. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2009. – С. 153–162.
18. Пасічник Л. Трійста музика в народно-інструментальному мистецтві України XX століття / Л. Пасічник // Мистецтвознавство. Вісник Прикарпатського університету. – Вип. IV. – Івано-Франківськ : Плай, 2002. – С. 133–144.
19. Сабан Л. Тарахкальця «невідомого автора» з Бойківщини / Л. Сабан // Традиційна народна музична культура Бойківщини. – Львів : [б. в.], 1996. – С. 34–37.
20. Савчук М. Гуцульський календар-альманах на рік Божий 2010 / М. Савчук. – Тернопіль : ВАТ «Будинок друку «Збруч», 2009. – 224 с.
21. Судомир І. Єврейський народний музика в Галичині в XIX ст. / І. Судомир // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип. XV–XVI. – Івано-Франківськ : Плай, 2008. – С. 196–202.
22. Супрун-Яремко Н. Специфіка українського народного інструментального багатоголосся / Н. Супрун-Яремко // Музикознавчі праці : зб. наук. ст. – Рівне : видавць О. Зень, 2010. – С. 354–362.
23. Терпелюк П. Моя Гуцулія. Весільні латкання / П. Терпелюк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2005. – Ч. 4. – 88 с.
24. Тимофій М. Гуцульські музичні інструменти з обертоновим інтонуванням: тилинка, трембіта, дрімба / М. Тимофій // Україна, Галичина, Гуцульщина : історія, політика, культура : зб. ст. та повідомлень наук. конф. з міжнарод. участю «Гуцульщина як історико-культурний феномен». – Коломия : Вік, 2009. – С. 161–164.
25. Толошник Н. Наукові студії Ярослава Бабинського в галузі фольклористики / Н. Толошник // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Вип. XV–XVI. – Івано-Франківськ : Плай, 2009. – С. 66–71.
26. Федун І. Традиційні капелі села Семичів на Бойківщині / І. Федун // Традиційна народна музична культура Бойківщини. – Львів : [б. в.], 1996. – С. 25–27.
27. Хай М. Музика Бойківщини / М. Хай. – К. : Родовід, 2002. – 303 с.
28. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція) / М. Хай. – Київ : Дрогобич : Коло, 2007. – 545 с.
29. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу / Г. Хоткевич. – Харків : Держ. вид-во України, 1930. – 290 с.
30. Черепанин М. Музичне мистецтво Гуцульщини / М. Черепанин // Криворівня: матеріали Міжнар. наук. конф. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2003. – С. 33–39.
31. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти / Л. Черкаський. – К. : Техніка, 2003. – 264 с.
32. Шостак В. Народні музичні інструменти Закарпаття / В. Шостак // Наук. зб. Закарпатського краєзнавчого музею. – Вип. 1. – Ужгород : [б. в.], 1995. – С. 151–179.
33. Шухевич В. Гуцульщина: в 2 ч. / [2-е вид. ; репринтне видання 1899–1901]. – Верховина : Журн. «Гуцульщина», 1997. – 352 с.
34. Яремко Б. Музичні інструменти Гуцульщини / Б. Яремко // Етноінструментознавство : навч. посіб. – Рівне : РДГУ, 2003. – С. 7–25.
35. Яремко Б. Роль виконавства у формуванні музичної традиції: на матеріалі української сопілкової музики Прикарпаття : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.02 – Музичне мистецтво / Б. Яремко. – К., 1995. – 21 с.
36. Ярмола В. Скрипкова традиція Рівненсько-Волинського Полісся (середовище-інструмент-виконавць-репертуар) : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 – Музичне мистецтво / В. С. Ярмола. – Львів, 2011. – 16 с.

37. Kondracki Michał. Muzyka Huculszczyzny (Odbitka z Kwartalnika, Muzyka Polska №7), Warszawa, 1935.
38. Mierczyński S. Muzyka Huculszczyzny / Zebrał S. Mierczyński ; Przygotował do druku z rękopisu, skomentował i wstępem opatrzył J. Stęszewski. – Warszawa : PWM, 1965. – 199 s.
39. Moszyński K. Kultura ludowa Słowian / K. Moszyński. – T. 2. – Cz. 2. Kultura duchowa. – Kraków, 1938. – 723 s.